

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului depus de Mahu Octavian,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Mahu Octavian împotriva Guvernului Republicii Moldova, terți Oficiul teritorial Bălți, Cancelaria de Stat a Republicii Moldova și Vitalie Nogali cu privire la anularea actelor administrative, restabilirea în funcție, încasarea despăgubirii pentru absența forțată de la muncă, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 25 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul depus de Mahu Octavian și menținută hotărârea din 24 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani,

(Dosarul nr.3ra-232/23
NR PIGD 2-19183746-01-3ra-09032023)

Recursul declarat inadmisibil. Recursul depus după expirarea termenului stabilit la art.245 alin.(1) (în redacția legii în vigoare până la modificările operate prin Legea nr.246 din 31.07.2023, în vigoare 01.09.2023).

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud: G. Ciobanu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: G. Mîra, G. Dașchevici, A. Bostan)

30 iulie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând, în lipsa părților, admisibilitatea recursului depus de Mahu Octavian,

Curtea Supremă de Justiție, în completul de judecată compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*

Diana Stănilă,

Gheorghe Stratulat, *Judecători*

constată următoarele:

ÎN FAPT:

1. La 12 noiembrie 2019, Mahu Octavian a depus cerere de chemare în judecată împotriva Guvernului Republicii Moldova cu privire la anularea actelor administrative, restabilirea în funcție, încasarea despăgubirii pentru absența forțată de la muncă, a prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

2. În susținerea acțiunii reclamantul a indicat că prin Hotărârea Guvernului nr.205 din 24 februarie 2016, în temeiul art.7 din Legea nr.435 din 28 decembrie 2006, art.63 din Legea nr.436 din 28 decembrie 2006, art.6 alin.(3) din Legea nr.199 din 16 iulie 2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică și în conformitate cu pct.5 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea oficiilor teritoriale ale cancelariei de stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.845 din 18 decembrie 2009, a fost numit în funcția de șef al Oficiului teritorial Bălți al Cancelariei de Stat, reprezentant al Guvernului în teritoriu.

3. Prin Hotărârea Guvernului nr.28 din 12.01.2018 în temeiul art.7 lit.i) din Legea nr.136 din 07 iulie 2017 cu privire la Guvern, art.28 alin.(1) lit.a) din Legea nr.158 din 04 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public și în conformitate cu pct.5 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.845 din 18 decembrie 2009, a fost numi în funcția de șef al Oficiului teritorial Bălți al Cancelariei de Stat, reprezentant al Guvernului în teritoriu.

4. Prin ordinul nr.37-A al Cancelariei de Stat al Republicii Moldova din 19 ianuarie 2018, în legătură cu încetarea mandatului în funcție de demnitate publică, și în conformitate cu prevederile art.148 alin.(4) din Codul muncii, i s-au făcut rețineri din salariu.

5. Prin ordinul nr.71-A din 22 ianuarie 2018 al Cancelariei de Stat a Republicii Moldova, în conformitate cu prevederile art.7 și art.15 alin.(7) din Legea nr.48 din 22 martie 2012 privind sistemul de salarizare a funcționarilor publici, i-a fost stabilit salariul de funcție.

6. La 26 iulie 2019, Guvernul Republicii Moldova a emis dispoziția nr.103-d cu privire la preavizarea unor funcționari publici de conducere.

7. Reclamantul a menționat că sensul, conținutul acestei dispoziții nu-i este clar, nu este concret, nu este de înțeles despre ce se preavizează persoanele indicate în anexele nr.1 și nr.2.

8. Prin Dispoziția nr.204-d din 16 septembrie 2019 a Guvernului Republicii Moldova au fost suspendate raporturile de serviciu, din funcția de șef al Oficiului teritorial Bălți al Cancelariei de Stat, reprezentant al Guvernului în teritoriu, din 16 septembrie 2019, pe perioada campaniei electorale, în legătură cu înregistrarea în calitate de candidat la funcția de consilier în Consiliul mun. Bălți pentru alegerile locale generale din 20 octombrie 2019.

9. Prin Dispoziția Guvernului Republicii Moldova nr.233 din 18 octombrie 2019 a fost reîncadrat în funcția de șef al oficiului teritorial Bălți al Cancelariei de Stat reprezentant al Guvernului în teritoriu, din 21 octombrie 2019.

10. Prin Dispoziția Guvernului Republicii Moldova nr.239-d din 23 octombrie 2019 „Cu privire la încetarea raporturilor de serviciu ale domnului Mahu Octavian”, în temeiul art.7 lit.i) din Legea nr.136 din 07 iulie 2017 cu privire la Guvern și al art.63 alin.(1) lit.c) din Legea nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, Guvernul a dispus încetarea raporturile sale de serviciu în funcția de șef al Oficiului teritorial Bălți al Cancelariei de Stat, reprezentant al Guvernului în teritoriu, din 25 octombrie 2019. Totodată, s-a dispus că în cazul în care până la 25 octombrie 2019 intervine suspendarea raporturilor de serviciu ale titularului funcției în legătură cu boala sau trauma, raporturile de serviciu vor înceta la data expirării termenului de preaviz, fără emiterea în acest sens a altei dispoziții de Guvern.

11. Drept temei de încetare a raporturilor de serviciu, Guvernul RM a făcut trimitere la prevederile art.7 lit.i) din Legea nr.136 din 07 iulie 2017 cu privire la Guvern, art.63 alin.(1) lit.c) din Legea nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public.

12. Cu trimitere la prevederile art.7 lit.i) din Legea nr.136 din 07.07.2017, reclamantul a indicat că împuternicirile Guvernului în vederea realizării funcțiilor și atribuțiilor sale, Guvernul deține următoarele împuterniciri: i) numește în funcție, modifică raporturile de serviciu, suspendă și eliberează din funcție secretarul general al Guvernului, secretarii generali adjuncți ai Guvernului, secretarii de stat, secretarii generali ai ministerelor, reprezentantul Guvernului în Parlament și la Curtea

Constituțională, reprezentantul Guvernului în teritoriu și adjunctul acestuia, conducătorii și adjuncții conducătorului autorităților administrative centrale subordonate Guvernului.

13. Totodată, reclamantul a menționat că potrivit art.63 alin.(1) lit.c) din Legea nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, persoana/organul care are competența legală de numire în funcție va dispune eliberarea din funcția publică printr-un act administrativ, care se comunică funcționarului public în termen de 5 zile lucrătoare de la emitere, însă anterior datei eliberării din funcția publică, în următoarele cazuri: c) autoritatea publică își reduce efectivul de personal sau lichidează funcția publică, ca urmare a intrării în vigoare a statului de personal în care nu se mai regăsește funcția ocupată de funcționarul public respectiv.

14. Reclamantul apreciază Dispozițiile Guvernului Republicii Moldova nr.103-d din 26 iulie 2019 privind preavizarea unor funcționari publici de conducere și nr.239-d din 23 octombrie 2019 privind încetarea raporturilor de serviciu, ca fiind neîntemeiate, ilegale, emise pe motive politice și urmează a fi anulate. Prin aceste acte administrative, i se îngrădește dreptul la muncă, or, în realitate astfel „de reducere a efectivului de personal sau lichidarea funcției de șef al Oficiului teritorial Bălți al Cancelariei de stat, reprezentantul guvernului în teritoriu”, nu a avut loc.

15. Până la emiterea Dispoziției Guvernului Republicii Moldova nr.239-d din 23 octombrie 2019, statele de personal ale Oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat, au rămas neschimbate.

16. Reclamantul consideră că Guvernul RM urma să demonstreze că a avut loc de fapt o reducere de cadre, lichidarea unității, imposibilitatea transferului său la o altă funcție, dimpotrivă, lui nici nu i s-a propus vreo funcție similară.

17. Cu trimitere la art.88 alin.(1) din Codul muncii, reclamantul a precizat că, angajatorul este în drept să concedieze salariații de la unitate în legătură cu lichidarea acesteia ori în legătură cu reducerea numărului sau a statelor de personal (art.86 alin.(1) lit.b) și lit.c), doar cu condiția că o dată cu preavizarea în legătură cu reducerea numărului sau a statelor de personal, va propune în scris salariatului preavizat un alt loc de muncă (funcție) în cadrul unității respective (cu condiția că astfel de loc de muncă (funcție) există la unitate, iar salariatul preavizat întrunește cerințele necesare pentru suplinirea acestuia).

18. În viziunea reclamantului, în temeiul art.42 alin.(6) din Legea cu privire la funcția publică nr.158 din 02 iulie 2008 și art.88 alin.(1) lit.c)

din Codul muncii, angajatorul urma să-i propună un alt loc de muncă, ceea ce nu s-a respectat.

19. În asemenea împrejurări, disponibilizarea salariaților putea avea loc doar în cazul reducerii efectivului de personal sau lichidează funcția, ca urmare a intrării în vigoare a statului de personal, în care nu se mai regăsește funcția ocupată de funcționarul respectiv și imposibilității transferului acestuia.

20. Prin Hotărârea Guvernului nr.645 din 18 decembrie 2009 s-a aprobat Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea oficiilor teritoriale ale Cancelariei de stat cu anexele nr.1, nr.2 și nr. 3, prin care s-a aprobat structura și statele de personal ale oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat. Atribuțiile și împuternicirile Cancelariei de Stat, cât și efectivul-limită stabilit prin Hotărârea Guvernului nr.845 din 18.12.2009, nu au fost schimbate, reducerea a efectivului de personal, lichidarea funcțiilor, nu a avut loc.

21. Urmare a emiterii actelor de încetare a raporturilor de i s-a agravat starea sănătății sale, fiind afectat pe seama stresului și suferințelor retrăite. A fost lezată reputația sa profesională în fața colegilor de serviciu, prietenilor, familiei.

22. De fapt, prin emiterea actelor administrative contestate, intenționat s-a avut drept scop crearea unei imagini negative în societate în privința dânsului, cauzându-i în așa mod un prejudiciu moral, pe care îl apreciez în mărime de 10 000 de lei.

23. Afară de aceasta, în anul 2009, o situație similară, a avut loc când Guvernul RM, în mod ilegal, l-a concediat în lipsa temeiuri de fapt și de drept, iar prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 23.08.2010, ordinul de preavizare, ordinul cu privire de eliberare sa din funcția publică, emise de către Guvern, au fost anulate, cu restabilirea lui în funcția publică, s-a încasat salariul pentru lipsa forțată de la serviciu, prejudiciul moral și cheltuielile de judecată, care a fost menținută prin decizia Curții Supreme de Justiție din 18 noiembrie 2010.

24. În contextul enunțat Octavian Mahu a solicitat admiterea acțiunii, anularea Dispoziției nr.103-d din 26 iulie 2019 a Guvernului Republicii Moldova cu privire la preavizarea unor funcționari publici de conducere; anularea Dispoziției nr.239-d din 23 octombrie 2019 a Guvernului Republicii Moldova „Cu privire la încetarea raporturilor de serviciu ale domnului Octavian Mahu”; restabilirea în funcția deținută șef al Oficiului teritorial Bălți al Cancelariei de Stat, reprezentant al Guvernului în teritoriu; încasarea din contul Guvernului RM în beneficiul său despăgubirea

pentru întreaga perioadă de absență forțată de la muncă, a prejudiciului moral în mărime de 10.000 de lei, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

25. La 27 iulie 2020, Mahu Octavian a depus cerere, prin care și-a completat acțiunea, solicitând anularea Dispoziției nr.103-d din 26 iulie 2019 a Guvernului Republicii Moldova cu privire la preavizarea unor funcționari publici de conducere; anularea Dispoziției nr.239-d din 23 octombrie 2019 a Guvernului Republicii Moldova „Cu privire la încetarea raporturilor de serviciu ale domnului Octavian Mahu”; restabilirea în funcția deținută șef al Oficiului teritorial Bălți al Cancelariei de Stat, reprezentant al Guvernului în teritoriu; obligarea Guvernului RM să emită un act administrativ prin care să fie restabilit în funcția de șef al Oficiului teritorial Bălți a Cancelariei de Stat, reprezentant al Guvernului în teritoriu; încasarea din contul Guvernului RM în beneficiul său despăgubirea pentru întreaga perioadă de absență forțată de la muncă, a prejudiciului moral în mărime de 10.000 de lei, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

26. Suplimentar reclamantul a indicat că funcția deținută de dânsul de șef al Oficiului teritorial Bălți al Cancelariei de Stat, reprezentant al Guvernului în teritoriu, în perioada preavizării, era vacantă, respectiv Guvernul urma să-i propună această funcție. Cu atât mai mult, potrivit art.63 alin.(5) din Legea nr.158 din 04.07.2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, în cazul reducerii efectivului de personal sau lichidării de funcții, autoritatea publică nu poate înființa posturi similare celor lichidate timp de un an de la data schimbărilor efectuate.

27. Reclamantul consideră că în cadrul unității respective funcția deținută de către dânsul era vacantă și în conformitate cu prevederile art.42 alin.(6), art.63 alin.(4) din Legea nr.158/2005 și art.88 alin.(1) lit.c) din Codul muncii, angajatorul urma să-i propună un alt loc de muncă.

28. Prin Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea oficiilor teritoriale al Cancelariei de Stat, cu anexele nr.1, nr.2 și nr.3, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.645 din 18 decembrie 2009, s-au aprobat structura și statele de personal ale oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat.

29. Consideră că în realitate atribuțiile și împuternicirile Cancelariei de Stat, cât și efectivul-limită stabilit prin Hotărârea Guvernului nr.845 din 18 decembrie 2009, nu au fost schimbate, la fel, reducerea efectivului de personal, precum și lichidarea funcțiilor, nu a avut loc.

30. Faptul că funcția ocupată de către el nu a fost lichidată rezultă și din prevederile Legii nr.63/2019 pentru modificarea unor acte legislative (art.12 alin.(3) lit.e) și Hotărârii Guvernului nr.347/2019 cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului (pct.3 supct.3), care impun întreprinderea măsurilor necesare în vederea numirii a noilor persoane în

funcțiile de șef adjunct al Oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat, ceea ce denotă existența în continuarea a acestor funcții.

31. De asemenea, reclamantul a mai invocat că potrivit pct.15 din Anexa nr.1 la Hotărârea Guvernului nr.845 din 18 decembrie 2009 cu privire la oficiile teritoriale ale Cancelariei de Stat, în activitatea sa, șeful Oficiului este asistat de șefii adjuncți al oficiului, numiți în funcție și eliberați din funcție prin Hotărâre de Guvern. La caz, însă, a fost eliberat din funcție nu prin Hotărâre de Guvern, dar prin dispoziție a Guvernului.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE:

32. Prin încheierea 10 februarie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani a fost atras în proces în calitate de terț, Oficiul teritorial Bălți al Cancelariei de Stat (f.d.83, vol.I).

33. Prin încheierea din 27 iulie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani au fost atrași în proces în calitate de terți, Cancelaria de Stat a Republicii Moldova și Vitalie Nogali, șef al Oficiului teritorial Bălți al Cancelariei de Stat, reprezentant al Guvernului în teritoriu (f.d.146-147, vol.I).

34. Prin încheierea din 24 martie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani a fost declarată inadmisibilă acțiunea depusă de Mahu Octavian împotriva Guvernului RM cu privire la încasarea prejudiciului moral în mărime de 10 000 de lei.

35. Prin hotărârea din 24 martie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani a fost respinsă ca neîntemeiată acțiunea depusă de Mahu Octavian împotriva Guvernului RM, terți Oficiul teritorial Bălți, Cancelaria de Stat a Republicii Moldova și Vitalie Nogali cu privire la anularea actelor administrative, restabilirea în funcție, încasarea despăgubirii pentru absența forțată de la muncă și compensarea cheltuielilor de judecată.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL:

36. La 29 martie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Mahu Octavian a depus apel inițial (nemotivat) împotriva hotărârii primei instanțe, iar la 14 mai 2021 a prezentat motivarea apelului, solicitând casarea integrală a hotărârii din 24 martie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani, cu emiterea unei hotărâri noi prin care acțiunea să fie admisă integral (f.d.217-219, vol.I; f.d.47-52, vol.II).

37. La 06 aprilie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Mahu Octavian a declarat recurs împotriva încheierii din 24 martie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani (f.d.37-41, vol.II).

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL:

38. Prin decizia din 16 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost respins recursul depus de Mahu Octavian și menținută încheierea din 24 martie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani (f.d.80-83, vol.II).

39. Prin decizia din 25 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Mahu Octavian și menținută hotărârea din 24 martie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani.

40. Prima instanță și instanța de apel au motivat soluțiile de respingere a acțiunii depuse de Mahu Octavian, constatând că la 05 iulie 2019, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr.63/2019 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, publicată în Monitorul Oficial nr.223-229 art. 277 din 12 iulie 2019, prin care a fost lichidată funcția publică de conducere de șef al oficiului teritorial al Cancelariei de Stat, și creată a nouă funcție de demnitate publică de șef al oficiului teritorial al Cancelariei de Stat.

41. În scopul executării prevederilor tranzitorii prevăzute în art.XII al Legii nr.63/2019, Guvernul Republicii Moldova a adoptat Hotărârea nr.347/2019 cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului, publicată în Monitorul Oficial nr.238/417 din 19 iulie 2019.

42. Din pct.3 al Hotărârii Guvernului nr.347/2019 rezultă că, Cancelaria de Stat, în legătură cu lichidarea funcțiilor publice de secretar general al Guvernului, secretar general de stat, secretar de stat, șef și șef adjunct al oficiului teritorial al Cancelariei de Stat și instituirea funcțiilor de demnitate publică de secretar general al Guvernului, secretar de stat, șef și șef adjunct al oficiului teritorial al Cancelariei de Stat și a funcției publice de secretar general al ministerului: 1) va elabora dispozițiile/hotărârile Guvernului corespunzătoare asigurării procedurii de preavizare și eliberare din funcție a persoanelor ce ocupă aceste funcții, în corespundere cu normele art.63 din Legea nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public.

43. În contextul prevederilor Legii nr.63/2019 și Hotărârii Guvernului nr.347/2019, instanțele de judecată au menționat că funcția anterior deținută de către apelantul/reclamant Octavian Mahu a fost lichidată, iar Guvernul Republicii Moldova, prin intermediul Cancelariei de Stat, a fost obligat să întrerupă relațiile de muncă cu persoanele a căror funcții publice au fost lichidate și să demareze procedura de numire în funcțiile de demnitate publică nou create.

44. Instanțele de judecată au reținut că potrivit amendamentelor Comisiei juridice, numiri și imunități a Parlamentului Republicii Moldova la proiectul de Lege nr.63/2019, introducerea prevederilor menționate a avut drept scop „*de a evita situații de blocaj în perioada tranzitorie de până la intrarea în vigoare a prevederilor noilor legi.*”, or, abrogarea imediată a

normelor legale ce vizează salarizarea actualilor funcționari publici ce ocupă funcții publice care se lichidează, poate avea ca efect suprimarea temeiului legal de salarizare a acestora pe perioada activității lor până la eliberarea din funcțiile publice deținute. Totodată, instanțele de judecată au remarcat că potrivit dispozițiilor lit.c), d) și e) vin cu unele clarificări care decurg din cele 3 obiective ale proiectului de lege: 1) lichidarea funcțiilor publice de secretar general al Guvernului, secretar general de stat, secretar de stat, șef și șef adjunct al oficiului teritorial al Cancelariei de Stat; 2) instituirea funcțiilor de demnitate publică de secretar general al Guvernului, secretar de stat, șef și șef adjunct al oficiului teritorial al Cancelariei de Stat, și 3) instituirea funcției publice de secretar general al ministerului.

45. Instanța de apel și prima instanță au stabilit că, reieșind din textul expres a normelor menționate, în special din art.XII alin.(3) lit.c) din Legea nr.63/2019, precum și din motivarea amendamentelor operate la proiectul de lege în cauză, funcția publică de șef al oficiului teritorial al Cancelariei de Stat, a fost lichidată prin Lege, iar Guvernul Republicii Moldova a fost obligat să asigure executarea dispozițiilor tranzitorii prevăzute în art. XII din Legea nr.63/2019, în sensul întreruperii raporturilor de serviciu cu persoanele care dețineau funcții publice de conducere lichidate.

46. La fel, instanțele de judecată au subliniat că prin Ordinul Cancelariei de Stat nr.488-A din 25 octombrie 2019 s-a acordat reclamantului toate garanțiile sociale prevăzute de prevederile Legii nr.158/2008.

47. Instanțele de judecată au constatat că în baza ordinului nr.488-A din 25.10.2019, Cancelaria de Stat a RM a achitat reclamantului Octavian Mahu indemnizația de șomer în mărime de un salariu mediu lunar și indemnizația de eliberare din serviciu în mărime de 4 salarii medii lunare, urmând a fi achitate lunar, în termen de 4 luni, în conformitate cu prevederile art.42 alin.(6) din Legea nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public și compensația pentru 5 zile calendaristice concediu de odihnă nefolosit (f.d. 55, vol.I).

48. A fost considerat neîntemeiat argumentul invocat de Mahu Octavian precum că funcția de șef al oficiului teritorial al Cancelariei de Stat, nu a fost lichidată, pe motiv că nu au fost modificate structura și efectivul-limită a oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat, or, din textul Legii nr.63/2019, și anume art.XII alin.(3) lit.c), precum și din motivarea amendamentelor operate la proiectul de lege în cauză, cert se atestă că funcția publică de șef al oficiului teritorial al Cancelariei de Stat, a fost lichidată, iar Guvernul Republicii Moldova a fost obligat să asigure executarea dispozițiilor tranzitorii ale legii în cauză, în sensul întreruperii raporturilor de serviciu cu persoanele care dețineau funcții publice de conducere

lichidate, în conformitate cu prevederile art.63 alin.(1) lit.c) din Legea nr.158/2008.

49. Instanțele de judecată au precizat că potrivit Notei informative la Legea nr.63/2019 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, aprobarea acesteia a avut drept scop deblocarea activității ministerelor din cadrul Guvernului Republicii Moldova și oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat, prin lichidarea funcțiilor publice de conducere de secretar general al Guvernului, secretar de stat și șef/șef adjunct al oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat și instituirea unor noi funcții de demnitate publică. Astfel, art.XII alin.(3) al Legii nr.63/2019 prevede că, Guvernul, în termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi: a) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege; b) va asigura aducerea în concordanță cu prezenta lege a actelor normative ale autorităților administrației publice centrale; c) pentru asigurarea punerii în aplicare a prevederilor prezentei legi, în legătură cu lichidarea funcțiilor publice de secretar general al Guvernului, secretar general de stat, secretar de stat, șef și șef adjunct al oficiului teritorial al Cancelariei de Stat, va întreprinde măsurile necesare conform legii, inclusiv desfășurarea procedurilor legale ce vizează eliberarea din funcție a persoanelor respective; d) va întreprinde măsurile necesare, conform legislației, pentru a asigura ocuparea funcțiilor publice de secretar general al ministerului; e) va întreprinde măsurile necesare, conform legislației, pentru a asigura numirea în funcțiile de demnitate publică de secretar general al Guvernului, secretar de stat, șef/șef adjunct al oficiului teritorial al Cancelariei de Stat.

50. Potrivit amendamentelor Comisiei juridice, numiri și imunități a Parlamentului Republicii Moldova la proiectul de Lege nr.63/2019, literele c), d) și e) vin cu unele clarificări care decurg din cele 3 obiective ale proiectului de lege: 1) lichidarea funcțiilor publice de secretar general al Guvernului, secretar general de stat, secretar de stat, șef și șef adjunct al oficiului teritorial al Cancelariei de Stat; 2) instituirea funcțiilor de demnitate publică de secretar general al Guvernului, secretar de stat, șef și șef adjunct al oficiului teritorial al Cancelariei de Stat, și 3) instituirea funcției publice de secretar general al ministerului.

51. Instanțele de judecată au accentuat că la art.V din Legea nr.63/2019 a fost modificată Anexa la Legea nr.199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcție de demnitate publică, prin completarea la final cu o poziție nouă, cu următorul cuprins: „*Șef, șef adjunct al oficiului teritorial al Cancelariei de Stat, reprezentant al Guvernului în teritoriu*”. La fel, prin art.VI din Legea nr.63/2019 a fost modificată Anexa la Legea nr.155/2011 pentru aprobarea Clasificatorului unic al funcțiilor publice, prin excluderea la punctul 2 poziția B01 a textului „*Șef/șef adjunct al oficiului teritorial al Cancelariei de Stat.*”

52. În aceeași ordine de idei, instanțele de judecată ierarhic inferioare au menționat că potrivit pct.3 din Hotărârea Guvernului nr.347/2019, Cancelaria de Stat, în legătură cu lichidarea funcțiilor publice de secretar general al Guvernului, secretar general de stat, secretar de stat, șef și șef adjunct al oficiului teritorial al Cancelariei de Stat și instituirea funcțiilor de demnitate publică de secretar general al Guvernului, secretar de stat, șef și șef adjunct al oficiului teritorial al Cancelariei de Stat și a funcției publice de secretar general al ministerului: 1) va elabora dispozițiile/hotărârile Guvernului corespunzătoare asigurării procedurii de preavizare și eliberare din funcție a persoanelor ce ocupă aceste funcții, în corespundere cu normele art.63 din Legea nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public.

53. Totodată, prin pct.3 din modificările ce se operează în unele hotărâri ale Guvernului, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.347/2019, s-a modificat Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.845/2009 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.189-190, art. 923), după cum urmează: „1) la punctul 5, primul alineat se completează cu cuvintele „și deține funcție de demnitate publică 2) la punctul 15, prima propoziție, după textul „șefii adjuncți ai Oficiului,” se introduc cuvintele „care dețin funcție de demnitate publică și sunt 3) punctul 18, se abrogă.”

54. Reieșind din textul normelor precitate, în special art.V, VI, XII din Legea nr.63/2019, din motivarea Amendamentelor operate la proiectul de lege în cauză, precum și prevederile Hotărârii Guvernului nr.347/2019, instanțele de judecată ierarhic inferioare au concluzionat că mai multe funcții publice de conducere, printre care se regăsește și funcția anterior deținută de către Mahu Octavian - șef al oficiului teritorial al Cancelariei de Stat, au fost lichidate prin Lege și create noi funcții de demnitate publică, iar Guvernul Republicii Moldova a fost obligat să asigure executarea dispozițiilor tranzitorii prevăzute în art. XII din Legea nr.63/2019 în sensul întreruperii raporturilor de serviciu cu persoanele care dețineau funcții publice de conducere lichidate și numirea persoanelor în funcțiile de demnitate publică nou create. Or, atât timp cât există o normă legală care statuează expres că funcția publică de conducere de șef al oficiului teritorial al Cancelariei de Stat, este lichidată, Guvernul Republicii Moldova a fost obligat să asigure încetarea raporturilor de serviciu cu persoanele care ocupau aceste funcții.

55. Instanțele de judecată nu au reținut argumentele invocate de Mahu Octavian în motivarea acțiunii și a apelului precum că la încetarea raporturilor de serviciu nu au fost respectate prevederile art.88 din Codul muncii care se referă la procedura de concediere în cazul lichidării unității, reducerii numărului sau a statelor de personal. Or, raporturile de muncă dintre reclamantul/apelant și Cancelaria de Stat s-au născut și au fost ghidate în baza prevederilor Legii nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul

funcționarului public, care este o lege specială, respectiv, la caz, fiind aplicabile normele actului normativ special menționat.

56. Cu trimitere la prevederile art.63 alin.(4) al Legii nr.158/2008, instanțele de judecată ierarhic inferioare au notat că la 21 august 2019, Cancelaria de Stat a înaintat lui Octavian Mahu propunerea de transfer în funcția de specialist principal în Oficiul teritorial Bălți al Cancelariei de Stat, însă reclamantul a refuzat să se expună (f.d.56, Vol.I).

57. Instanțele de judecată nu au reținut nici alegația invocată de Mahu Octavian precum că nu i-a fost înaintată propunere de transfer în altă funcție, întrucât nu corespunde realității.

58. Cu trimitere la art.63 alin.(1) lit.c), alin.(2), și alin.(3) din Legea nr.158/2008, instanțele de judecată au conchis că toate rigorile legislative au fost respectate prin Dispoziția Guvernului nr.103-d din 26 iulie 2019 cu privire la preavizarea unor funcționari publici de conducere, printre care se regăsește și reclamantul/apelant Octavian Mahu, adusă la cunoștința acestuia, sub semnătură, la data de 21 august 2019.

59. În acest context, instanțele de judecată au dedus că procedura de preavizare a funcționarului public în legătură cu lichidarea funcției deținute, a fost respectată în corespundere cu prevederile legale.

60. Nu a fost reținut argumentul apelantului/reclamant precum că „încetarea raporturilor de serviciu” a fost eronat efectuată prin dispoziție de Guvern, întrucât potrivit pct.15 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.845/2009, în activitatea sa șeful Oficiului este asistat de șefii adjuncți ai Oficiului, care dețin funcție de demnitate publică și sunt numiți în funcție și eliberați din funcții prin hotărâre de Guvern.

61. Or, dispozițiile art.7 lit.i) din Legea nr.136/2017 cu privire la Guvern, cert statuează că în vederea realizării funcțiilor și atribuțiilor sale, Guvernul deține următoarele împuterniciri: i) numește în funcție, modifică raporturile de serviciu, suspendă și eliberează din funcție secretarul general al Guvernului, secretarii generali adjuncți ai Guvernului, secretarii generali de stat, secretarii de stat, reprezentantul Guvernului în Parlament și la Curtea Constituțională, reprezentantul Guvernului în teritoriu și adjunctul acestuia, conducătorii și adjuncții conducătorului autorităților administrative centrale subordonate Guvernului. Iar, potrivit pct.153 din Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.610/2018, dispozițiile Guvernului sunt acte cu caracter organizatoric și de dispoziție, care se adoptă în cadrul ședințelor Guvernului și se emit de către Prim-ministru. Dacă legea nu prevede altfel, dispozițiile Guvernului se adoptă cu privire la: 1) numirea și revocarea din funcții și alte subiecte privind personalul din ministere, alte autorități administrative centrale care țin de competența Guvernului.

62. În contextul enunțat, instanțele de judecată ierarhic inferioare au dedus că oficiile teritoriale ale Cancelariei de Stat fac parte din cadrul unei

autorități administrative centrale, iar numirea și revocarea persoanelor cu funcții de șefi/șefi adjuncți ai acestora, se decide în cadrul ședințelor Guvernului cu votul majorității membrilor și, respectiv, se efectuează prin dispoziție de Guvern, emisă de către Prim-ministru.

63. Au fost considerate neîntemeiate argumentele reclamantului/apelant precum că dispozițiile reprezintă acte ale unui organ unipersonal, or, prevederile pct.153 din Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.610/2018, expres indică că dispozițiile Guvernului se adoptă în cadrul ședințelor Guvernului. Prin urmare, la fel ca și hotărârile, dispozițiile Guvernului se adoptă în mod colegial și nu unipersonal, fapt confirmat expres în procesul-verbal al ședinței Guvernului în cadrul căreia a fost adoptat actul administrativ de încetare a raporturilor de serviciu.

64. Totodată, nu au fost reținute argumentele reprezentantului apelantului precum că, prevederile pct.5 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat au intrat în vigoare mai devreme decât prevederile pct.153 din Regulamentul Guvernului, or, prin Hotărârea Guvernului nr.347/2009 au fost operate modifică după cum urmează: „la punctul 5, primul alineat se completează cu cuvintele „și deține funcție de demnitate publică”, iar prevederea cu privire la faptul că „numirea și eliberarea din funcția de șef al oficiului teritorial al Cancelariei de Stat are loc prin hotărâre de Guvern”, a fost introdusă odată cu aprobarea actului normativ. Prin urmare, dispozițiile din pct.5 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat, este inaplicabilă.

65. Instanțele de judecată au accentuat că ambele Regulamente au fost aprobate prin hotărâri de Guvern, respectiv, acestea sunt niște acte cu aceeași forță juridică.

66. Cu privire la corelația actelor normative, instanțele de judecată au notat că potrivit art.7 alin.(3) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, în cazul în care între două acte normative cu aceeași forță juridică apare un conflict de norme, se aplică prevederile ultimului act normativ adoptat, aprobat sau emis, cu excepția situațiilor prevăzute la art.5 alin.(3) și (4). Totodată, legiuitorul, în art.5 alin.(3) din aceeași lege, a oferit noțiunea de „norme juridice speciale”, fiind definite ca „norme care sunt aplicabile în exclusivitate anumitor categorii de raporturi sociale sau subiecți strict determinați.”

67. La acest aspect, instanțele de judecată au concluzionat că ambele norme prevăzute de Regulamentele nominalizate în speță sunt speciale, or, ambele sunt aplicabile unor anumitor raporturi sociale speciale.

68. Distinct, instanțele de judecată au remarcat că pct.148 din Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.610/2018, expres prevede cazurile când Guvernul poate emite hotărâri, printre care,

numirea și eliberarea în funcție a personalului, nu se regăsește, respectiv, o eventuală emitere a unei hotărâri de Guvern privind încetarea raporturilor de serviciu cu reclamantul, ar fi contrară prevederilor normelor speciale prevăzute de Regulamentul Guvernului.

69. Totodată, instanțele de judecată au menționat că prin Hotărârea Curții Constituționale nr.35 din 09 noiembrie 2021, privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea nr.63 din 05 iulie 2019 pentru modificarea unor acte legislative și din Hotărârea Guvernului nr.347 din 18 iulie 2019 cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului (funcțiile de secretar de stat, de șef și de șef-adjunct al oficiului teritorial al Cancelariei de Stat) (sesizările nr.157g/2020, nr.225g/2020, nr.7g/2021, nr.8g/2021, nr.9g/2021, nr.27g/2021, nr.54g/2021, nr.104g/2021, nr.107g/2021, nr. 125g/2021, nr.183g/2021, nr.184g/2021 și nr.244g/2021): 1) s-au respins sesizările privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea nr.63 din 05 iulie 2019 pentru modificarea unor acte legislative și din Hotărârea Guvernului nr.347 din 18 iulie 2019 cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului; 2) s-au recunoscut constituționale următoarele prevederi din Legea nr.63 din 05 iulie 2019 pentru modificarea unor acte legislative: – articolul IV pct.1, în partea în care se referă la abrogarea textului „secretar de stat” din articolul (8) alin.(2) lit.c) din Legea nr.158 din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public; – articolul IV pct.2; – articolul V, în partea în care se referă la introducerea poziției „secretar de stat” după poziția „Ministru” în Anexa la Legea nr.199 din 16 iulie 2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică; – articolul V, în partea în care se referă la introducerea poziției „șef, șef adjunct al oficiului teritorial al Cancelariei de Stat, reprezentant al Guvernului în teritoriu” în Anexa la Legea nr.199 din 16 iulie 2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică; – articolul VI pct.1), care prevede „excluderea punctului 2 poziția B01- textul „șef/șef adjunct al oficiului teritorial al Cancelariei de Stat” din Capitolul I Secțiunea I din Anexa la Legea nr.155 din 21 iulie 2011 pentru aprobarea Clasificatorului unic al funcțiilor publice”; – articolul VI pct.1) care prevede „excluderea la poziția A06 a textului „Secretar de stat” din Capitolul II Secțiunea I din Anexa la Legea nr.155 din 21 iulie 2011 pentru aprobarea Clasificatorului unic al funcțiilor publice”; – articolul X pct.2), care prevede „completarea compartimentului „Alte funcții de demnitate publică la nivel central” cu următorul cuprins: „A 1057 (codul funcției) Secretar de stat (denumirea funcției) 125 (clasa de salarizare) 13,37 (coeficientul de salarizare)” în Anexa nr. 3 la Legea nr. 270 din 23 noiembrie 2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar; – articolul X pct.2) referitor la introducerea compartimentului „Funcții de demnitate publică din oficiile teritoriale” în Anexa nr.3 la Legea nr.270 din 23 noiembrie 2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar; – articolul X pct. 2), care

prevede „excluderea poziției A2005” din Anexa nr.3 la Legea nr.270 din 23 noiembrie 2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar; – articolul XI alineatele (1) și (2), în partea în care se referă la introducerea textelor „a șefilor și șefilor adjuncți” și „șefii și șefii adjuncți” în articolul 10 alin.(2) din Legea bugetului de stat pentru anul 2019, nr.303 din 30 noiembrie 2018; – textul „secretar de stat, șef și șef adjunct al oficiului teritorial al Cancelariei de Stat” din articolul XII alin.(2); – textul „secretar de stat, șef și șef adjunct al oficiului teritorial al Cancelariei de Stat” din articolul XII alin.(3) lit.c); – textul „secretar de stat, șef și șef adjunct al oficiului teritorial al Cancelariei de Stat” din articolul XII alin.(3) lit.e); 3) s-au recunoscut constituționale următoarele prevederi din Hotărârea Guvernului nr.347 din 18 iulie 2019 cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului: – textul „secretar de stat, șef și șef adjunct al oficiului teritorial al Cancelariei de Stat” din punctul 3); – textul „secretar de stat, șef și șef adjunct al oficiului teritorial al Cancelariei de Stat” din punctul 3) subpunctul 3); – punctul 1) subpunctul 1) din Anexă, în partea în care se referă la excluderea textului „secretar de stat” din punctul 54) subpunctul 2) din Anexa nr.1 la Hotărârea Guvernului nr.201 din 11 martie 2009 privind punerea în aplicare a prevederilor Legii nr.158 din 04 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public; – punctul 1) subpunctul 2) din Anexă, în partea în care se referă la excluderea textului „secretar de stat” din punctul 13) lit.c) din Anexa nr.5 la Hotărârea Guvernului nr.201 din 11 martie 2009 privind punerea în aplicare a prevederilor Legii nr.158 din 04 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public; – punctul 3) subpunctele 1), 2) și 3) din Anexă; –textul „care dețin funcție de demnitate publică” din punctul 5) subpunctul 2) din Anexă, care stabilește o nouă redactare a punctului 10 din Structura-Tip a Regulamentului privind organizarea și funcționarea ministerului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.595 din 26 iulie 2017; – textul „care dețin funcție de demnitate publică” din punctul 11) subpunctul 3) lit.b) din Anexă, care stabilește o nouă redactare a punctului 10 din Anexa nr.1 la Hotărârea Guvernului nr.695 din 30 august 2017 cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului.

70. Astfel, Cărea Constituțională a reținut că: „150. Autorii sesizărilor au susținut că prevederile contestate contravin articolelor 16 [egalitatea], 41 [libertatea partidelor și a altor organizații social-politice], 43 alin. (1) [dreptul la muncă și protecția acesteia], 46 alin. (1) [dreptul la proprietate privată și protecția acesteia] și 54 alin. (2) [restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți] din Constituție.” În jurisprudența sa, Curtea a stabilit că articolele 16 și 54 alin.(2) din Constituție nu au o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabile, autorul sesizării trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale garantate de Constituție. Abia în cadrul analizei caracterului

justificat al ingerinței abstracte în drepturile fundamentale garantate de Constituție Curtea poate pune în operă prevederile acestor articole (HCC nr.19 din 24 septembrie 2019, §16; HCC nr.3 din 14 ianuarie 2021, §22).

71. Curtea a reamintit că egalitatea în fața legii și a autorităților publice presupune lipsa oricărei discriminări directe sau indirecte. Discriminarea are loc atunci când persoanele care se află în situații asemănătoare sunt tratate în mod diferit (discriminare directă) sau atunci când persoanele care se află în situații diferite sunt tratate în același mod (discriminare indirectă), cu excepția cazului în care un astfel de tratament este justificat în mod obiectiv și rezonabil (a se vedea, în acest sens, HCC nr.6 din 10 martie 2020, §29; HCC nr.16 din 9 iunie 2020, §32; HCC nr.29 din 26 noiembrie 2020, §18; HCC nr.2 din 12 ianuarie 2021, §21). Curtea a subliniat că o condiție primordială pentru existența tratamentului diferențiat o reprezintă caracterul comparabil al situațiilor (HCC nr.16 din 20 mai 2021, §39).

72. Curtea a trebuit să analizeze dacă sesizarea respectă o condiție referitoare la incidența articolului 16 din Constituție, în special dacă prevederile contestate instituie un tratament preferențial (discriminatoriu) al persoanelor care se află în situații similare sau, cel puțin, comparabile. Sub acest aspect, Curtea a observat că prevederile contestate au fost aplicate în egală măsură tuturor persoanelor aflate în situații identice, respectiv celor care se încadrau în ipoteza normei juridice, i. e., care activau în funcțiile publice lichidate. Curtea a mai observat că autorii sesizărilor invocă incidența articolului 16 din Constituție, sub aspectul instituirii unui tratament discriminatoriu față de funcționarii publici eventual afiliați unui partid politic. Având în vedere că articolul 41 din Constituție nu este incident în prezenta cauză, Curtea nu reține nici incidența articolului 16 din Constituție.

73. Cu privire la incidența articolului 46 alin.(1) din Constituție, Curtea a subliniat că acest articol nu presupune dreptul de a ocupa o funcție publică și, respectiv, dreptul de a obține salarii în viitor. Prin urmare, o persoană poate pretinde la drepturile sale salariale doar dacă acestea au fost „dobândite”, fiind raportate la perioada efectivă în care a desfășurat o anumită activitate. Încetarea raporturilor de muncă are drept consecință stingerea drepturilor la plățile salariale (HCC nr.8 din 11 mai 2015, §99). În jurisprudența sa, Curtea Europeană face o distincție esențială între dreptul de a continua să primești în viitor un salariu și dreptul de a primi efectiv salariul câștigat pentru o perioadă în care munca a fost prestată. De altfel, nu se poate considera că veniturile viitoare constituie „bunuri” atât timp cât nu au fost câștigate deja sau cât timp nu urmează să fie plătite în mod definitiv (Denisov v. Ucraina [MC], 25 septembrie 2018, §137). Așadar, articolul 46 alin.(1) din Constituție nu este incident în prezenta cauză.

74. Cu titlu preliminar, Curtea reține că funcțiile de secretar de stat, de șef și de șef adjunct în oficiile teritoriale ale Cancelariei de Stat sunt

funcții reglementate prin acte infra constituționale. Niciuna din funcțiile publice menționate nu este de rang constituțional (a se vedea, mutatis mutandis, HCC nr.22 din 22 iulie 2016, §63). Curtea a notat că secretarii de stat, șefii și șefii-adjuncți ai oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat a Guvernului asigură realizarea strategiei și a obiectivelor cuprinse în Programul de activitate al Guvernului. Organizarea și funcționarea Guvernului, a ministerelor, a structurilor din componența lor, precum și instituirea de funcții pentru aceste autorități, se reglementează prin lege organică, așa cum este prevăzut în articolul 72 alin.(3) lit.d) din Constituție. Mai mult, în jurisprudența sa, Curtea a menționat că este clar conturată posibilitatea (și chiar obligația Parlamentului) de a interveni în organizarea activității Guvernului, prin adoptarea actelor legislative în vederea dezvoltării normelor constituționale privind organizarea și funcționarea Guvernului (a se vedea HCC nr. 25 din 08 decembrie 2011, §23). a) Cu privire la respectarea standardului calității legii (dacă ingerința este „prevăzută de lege”).

75. Potrivit art.54 alin.(2) din Constituție, exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor „prevăzute de lege”. Standardul în discuție impune ca adoptarea legilor să corespundă celor patru criterii de calitate: accesibilitate, previzibilitate, claritate și existența unor garanții adecvate împotriva ingerințelor arbitrare. Curtea a subliniat că condiția accesibilității presupune ca textele de lege să poată fi cunoscute de către destinatari. În acest sens, Curtea reține că normele contestate sunt accesibile destinatarilor, deoarece au fost publicate în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.223-229 din 12 iulie 2019 (Legea nr.63/2019) și, respectiv, nr.238 din 19 iulie 2019 (Hotărârea Guvernului nr.347/2019).

76. Cu privire la previzibilitatea și la claritatea normelor contestate, Curtea a reținut că actele normative contestate au desființat funcțiile publice de secretar de stat, de șef și de șef adjunct ale oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat și au creat funcții de demnitate publică de secretar de stat, de șef și de șef-adjunct ale oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat. De asemenea, având în vedere modificarea în discuție, au fost operate schimbări în clasificatorul unic al funcțiilor publice și sistemul de salarizare a funcțiilor respective. La rândul său, Guvernul a adoptat, pentru a asigura punerea în aplicare a prevederilor legii, Hotărârea nr.347 din 18 iulie 2019. Curtea a notat că în baza Hotărârii Guvernului, Cancelaria de Stat a preavizat și a eliberat persoanele vizate din funcțiile publice lichidate.

77. Curtea a remarcat că actele de preavizare și de eliberare din funcție pot fi atacate în contenciosul administrativ. Dat fiind acest fapt, Curtea stabilește că este îndeplinită condiția garanțiilor împotriva arbitrariului. Prin urmare, Curtea a conchis că ingerința în dreptul la muncă este „prevăzută de lege”, în sensul articolului 54 alin.(2) din Constituție.

78. Cu privire la legitimitatea scopului urmărit în sesizările lor, autorii au pretins că ingerința în dreptul la muncă nu urmărește niciun scop legitim prevăzut la articolul 54 din Constituție. Autorii au afirmat că măsura contestată urmărește, în realitate, scopul eliberării din funcție a persoanelor care aveau o anumită opțiune politică. Mai mult, autorii au pretins că lichidarea funcțiilor și eliberarea lor din serviciu reprezintă sancțiuni pentru o presupusă asociere la un partid politic. Curtea a precizat că aceste argumente pretind un control în detaliu privind scopurile legitime urmărite de către legislator. În acest sens, Curtea a reiterat că o condiție obligatorie pe care trebuie să o respecte ingerința în dreptul la muncă, garantat de articolul 43 din Constituție, este raportarea la cel puțin un scop legitim prevăzut la articolul 54 din Constituție.

79. Curtea a subliniat că în nota informativă la proiectul de lege este precizat că amendarea legii a fost determinată de „deblocarea activității ministerelor și implementarea Programului de activitate al Guvernului investit pe 08 iunie 2019”. Totodată, nota informativă menționează că acest scop nu poate fi atins de secretarii generali și de secretarii de stat de la acea dată, deoarece exista riscul blocării activității ministerelor, iar implementarea măsurilor Programului de guvernare să fie sabotată [...]. Ulterior, având în vedere realitățile descrise în nota informativă, legislatorul precizează faptul că sunt necesare măsuri legislative care să asigure realizarea programului de guvernare și că riscurile identificate pot fi contracarate prin perfecționarea sistemului administrativ de conducere al autorităților administrației publice centrale de specialitate.

80. Din nota menționată, Curtea a dedus că scopurile măsurii legislative constau în facilitarea implementării Programului de activitate al Guvernului investit pe 08 iunie 2019, în deblocarea activității ministerelor, în reorganizarea funcțiilor publice de conducere, în combaterea corupției, în stabilirea unui climat de siguranță și bunăstare. Aceste obiective pot fi subsumate cel puțin următoarelor scopuri legitime de la articolul 54 alin.(2) din Constituție, i.e. securitatea națională, bunăstarea economică, ordinea publică, prevenirea infracțiunilor și protejarea drepturilor, libertăților și demnității altor persoane. Totuși, Curtea a precizat că testul legitimității scopului urmărit nu reprezintă un test formal. El nu implică doar parcurgerea notei informative la lege și identificarea unui scop care ar putea fi încadrat în lista obiectivelor legitime care admit limitarea drepturilor și libertăților omului. Dimpotrivă, Curtea a verificat dacă măsura urmărește scopurile declarate și dacă, prin efectele sale, ea nu urmărește scopuri ascunse.

81. Curtea a menționat că măsura contestată nu a urmărit, în realitate, scopul pedepsirii persoanelor, așa cum susțin autorii excepțiilor. De altfel, atât timp cât persoanelor le-a fost păstrat dreptul de a ocupa, în viitor, funcții publice și li s-au oferit garanții sociale cu ocazia eliberării din funcție, nu poate fi acceptat argumentul potrivit căruia eliberarea din funcție

reprezintă o pedeapsă. Dacă s-ar fi urmărit, într-adevăr, scopul sancționării, legea ar fi produs astfel de efecte (de exemplu excluderea oricăror garanții sociale la eliberare, interdicția de a accede la o funcție publică etc).

82. Curtea a evidențiat că legea nu produce aceste efecte (a contrario, *Polyakh v. Ucraina*, 17 octombrie 2019, în care a fost pusă în aplicare o „lustrație” care a avut ca efect concedierea unor funcționari publici ai regimului (2010-2014) și ai regimului comunist, aceștia pierzându-și întreaga remunerare cu efect imediat, fiind excluși de la orice proces de angajare într-o funcție publică, sferă în care au activat mulți ani). De altfel, dacă s-ar accepta că legea urmărește acest obiectiv, atunci ea ar fi o lege ineficientă, pentru că ar permite unor persoane în raport cu care se pretinde că s-a aplicat o sancțiune, i.e. eliberarea din funcție, să-și continue cariera publică în mod nestingherit într-o funcție publică. Totuși, Curtea nu a dedus că un asemenea efect din textele normative contestate. Chiar dacă nota informativă se referă la existența unor riscuri venite din partea unor persoane loiale unui regim/partid, Curtea a reținut că legea în sine nu oferă remedii care ar putea fi catalogate ca fiind destinate să combată aceste „pretinse riscuri”. Unicul efect al legii, lichidarea funcțiilor publice și eliberarea din serviciu a persoanelor care le dețin, nu reprezintă altceva decât punerea în operă a scopurilor declarate ale legii. De altfel, reorganizarea sistemului funcțiilor publice, combaterea corupției, stabilirea climatului de siguranță și bunăstare pot să se manifeste inclusiv în acest mod. Prin urmare, devreme ce măsura contestată nu implică nicio consecință juridică care ar putea fi raportată la pretinsa sancționare pentru o anumită opțiune politică, Curtea a precizat că nu acesta este scopul legii.

83. Cu privire la celelalte obiective declarate în nota informativă, Curtea a menționat că măsura contestată se înscrie într-un context mai larg de acțiuni privind consolidarea legalității și a bunei-funcționări a Guvernului, având în vedere circumstanțele care s-au derulat în iunie 2019. Curtea a notat că evenimentele și contextul din acea perioadă, sunt reflectate în Hotărârea nr.16 din 15 iunie 2019, la §§4-10 și 20-24.

84. Aici, Curtea a reținut că imediat după data de 09 iunie 2019, în Republica Moldova au funcționat, în paralel, un guvern de jure, care a acționat în baza hotărârilor Curții Constituționale, și un guvern de facto, care a acționat în baza unei hotărâri a Parlamentului și a unui decret prezidențial declarate neconstituționale. Astfel, realitatea la acea zi implica existența concomitentă a două Guverne. În acest context, Curtea a remarcat că o măsură care are ca obiectiv lichidarea unor funcții publice din cadrul Guvernului nu este, cel puțin la prima vedere, un obiectiv arbitrar.

85. Curtea a accentuat că măsura contestată a vizat trei categorii de funcționarii publici ai Guvernului: secretarii de stat, șefii și șefii-adjuncții ai oficiilor Cancelariei de Stat a Guvernului. În ierarhia administrativă și în angrenajul instituției executivului funcțiile în discuție au o pondere mare. Cu

o putere de decizie substanțială, buna lor organizare și integritatea acestora influențează realizarea agendei și a programului de activitate al Guvernului. Din acest motiv, buna-funcționare a Guvernului constituie, în circumstanțele concrete, un scop legitim care justifică ingerințe în drepturile fundamentale. Mai mult, buna-funcționare a Guvernului nu constituie un domeniu izolat, separat de alte domenii ale vieții publice, ci se intercalează cu acestea. Astfel, o deficiență majoră la nivelul executivului poate să provoace repercusiuni în lanț la nivelul administrării treburilor publice.

86. Prin urmare, fiind un domeniu foarte vast și având conexiuni cu celelalte puteri în stat, Curtea a reținut că scopurile care urmăresc implementarea programului Guvernului, deblocarea activității ministerelor, reorganizarea sistemului funcțiilor publice, respectă cerința de legitimitate. De altfel, realizarea tuturor scopurilor indicate la articolul 54 alin.(2) din Constituție ar fi iluzorie și periclitată atât timp cât nu este asigurat scopul bunei-funcționări a puterilor în stat, în lista cărora intră și Guvernul.

87. Cu privire la scopul implementării programului de activitate al Guvernului investit pe data de 08 iunie 2019, Curtea a remarcat că în funcție de cât de bine este organizată instituția executivului, cu atât mai bine va reuși un Guvern să-și implementeze obiectivele și să traducă în viață programul său de guvernare.

88. Cu privire la legătura rațională dintre măsură prevăzută de dispozițiile legale contestate și scopurile legitime urmărite de acestea, Curtea a notat că lichidarea funcțiilor publice și crearea funcțiilor de demnitate publică reprezintă, așadar, un element care contribuie la implementarea Programului de activitate al Guvernului investit și la deblocarea activității ministerelor din cadrul Guvernului și, prin urmare, la realizarea unuia dintre scopurile legitime mai vaste menționate supra.

89. Curtea a concluzionat că există o legătură rațională între măsurile legale contestate și scopurile legitime permise de Constituție. Capacitatea măsurii presupune existența unei legături directe între obligația impusă și obiectivul invocat.

90. Cu privire la caracterul necesar al mijloacelor utilizate pentru realizarea scopurilor urmărite, Curtea a subliniat că măsura generală are avantajul incontestabil de a asigura realizarea scopului urmărit într-un termen relativ restrâns, data publicării legii în Monitorul Oficial și parcurgerea procedurii de preavizare și de lichidare a funcțiilor. Mai mult, spre deosebire de o măsură generală, un control de la caz la caz implică o doză de risc privind atingerea obiectivelor avute în vedere de legislator prin măsura intruzivă, risc care este evitat în cazul măsurilor generale. De altfel, în cazul măsurilor individualizate există riscul ca persoanele, în raport cu care persistă suspiciuni de integritate, să rămână în executiv o perioadă mai mare de timp sau, dimpotrivă, să nu fie eliberate în cazul unei analize individualizate, fiind compromise, prin urmare, scopurile legitime urmărite.

91. Totodată, Curtea a reținut că în ierarhia administrativă a executivului funcțiile lichidate urmează după funcția de ministru. Având în vedere importanța lor în angrenajul general al autorității, Curtea a notat că o măsură imediată este preferată uneia care implică timp. De altfel, în eventualitatea în care ar trena rezolvarea problemei identificate de Parlament, Guvernul investit pe 08 iunie 2019 ar fi fost pus în situația de a nu-și putea realiza programul său de activitate. În lipsa demersurilor, care ar fi avut ca obiect remedierea situației, ar fi amenințată buna funcționare a altor domenii, ceea ce ar fi putut să conducă la un blocaj instituțional.

92. De asemenea, Curtea a constatat că funcțiile lichidate contribuiau în mod direct la realizarea și la traducerea în viață a programului de activitate al Guvernului, fapt care confirmă, atât urgența măsurii, cât și prioritatea măsurilor generale în fața celor individualizate, având în vedere în special eficiența lor sporită în raport cu analizele individualizate, atât în termeni de timp, cât și de costuri.

93. În contextul enunțat, Curtea a conchis că prin măsura atacată legislatorul nu a depășit nivelul necesar în vederea atingerii obiectivelor urmărite. De altfel, măsura se înscrie în limitele marjei discreționare a legislatorului, iar alternativele la măsura contestată. Alternativele care pot fi identificate la măsura contestată, nu sunt apte să asigure realizarea scopurilor legitime menționate cu aceeași eficiență ca măsura atacată.

94. Cu privire la existența unui echilibru corect între principiile concurente, Curtea a reținut că în scopul asigurării implementării Programului de activitate al Guvernului investit, al deblocării activității ministerelor din cadrul Guvernului, al perfecționării sistemului administrativ de conducere al autorităților administrației publice centrale de specialitate, o autoritate poate fi desființată sau funcțiile ei pot fi redistribuite altor autorități noi.

95. Astfel, modul de stabilire a statutului funcțiilor de secretar de stat, de șef și de șef adjunct în oficiile teritoriale ale Cancelariei de Stat (fie funcții publice de conducere, fie funcții de demnitate publică), reprezintă o opțiune a legislatorului, acesta fiind liber nu doar să stabilească statutul funcțiilor, dar și să lichideze aceste funcții și/sau să instituie alte funcții. Un raționament contrar ar împiedica statul să creeze circumstanțe favorabile pentru executarea Programului de activitate al Guvernului, fapt care ar putea zădărnici orice efort al statului de a adapta necesităților timpului sistemul autorităților/funcțiilor publice și de a face reforme în timp util.

96. Curtea a subliniat că funcțiile de secretar de stat, de șef și de șef adjunct ale oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat nu sunt consacrate la nivel constituțional. Or, persoanele respective sunt antrenate în raporturi speciale de muncă reglementate prin acte infra constituționale. Deși sunt numite și revocate din funcție prin Hotărâre de Guvern, ele beneficiază de drepturi și garanții speciale de muncă, ce decurg din normele generale ale

legislației muncii și ținând cont de particularitățile contractelor administrative (a se vedea HCC nr.22 din 22 iulie 2016, §§62-63).

97. Sub acest aspect, Curtea a evidențiat că funcționarul public trebuie să fie preavizat despre eliberarea sa. În perioada de preaviz, persoana/organul care are competența legală de numire în funcție acordă funcționarului public în cauză reducerea programului de muncă, cu până la două ore zilnic, fără reducerea salariului cuvenit. Persoana/organul care are competența legală de numire în funcție va dispune eliberarea din funcția publică printr-un act administrativ, care se comunică funcționarului public în termen de cinci zile lucrătoare de la emitere, însă anterior datei eliberării din funcția publică, în cazul în care autoritatea publică își reduce efectivul de personal sau lichidează funcția publică, ca urmare a intrării în vigoare a statului de personal în care nu se mai regăsește funcția ocupată de funcționarul public respectiv (articolul 63 alineatele (1)-(3) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public). Totodată, funcționarul public poate contesta actul de eliberare din funcție în instanța de contencios administrativ (articolul 68 din Legea menționată supra).

98. De asemenea, Curtea a notat că funcționarul public eliberat din motivul lichidării funcției în care activa beneficiază de garanții sociale, i.e. de plata unei indemnizații de șomer în mărime de un salariu mediu lunar și a unei indemnizații de eliberare din serviciu calculate în corespundere cu vechimea în serviciul public (articolul 42 alin.(6) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public).

99. Așadar, funcționarii publici (secretar de stat, șef sau șef-adjunct ai oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat), în cazul eliberării din funcție din motivul lichidării acesteia, beneficiază de suficiente garanții materiale (plata salariului pentru perioada de activitate și a indemnizației de șomaj) și procedurale.

100. Totodată, Curtea a menționat că eliberarea funcționarilor publici din motivul lichidării funcției nu interzice acestora de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică.

101. În baza celor menționate supra, Curtea a conchis că nu are motive să considere că ingerința în dreptul la muncă al funcționarilor publici în discuție are o pondere mai mare decât scopurile legitime urmărite de legislator în cazul lichidării funcțiilor publice de secretar de stat, de șef și de șef-adjunct ale oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat și creării funcțiilor de demnitate publică de secretar de stat, de șef și de șef-adjunct ale oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat. Această ingerință în dreptul la muncă al funcționarilor publici nu este una disproporționată și, prin urmare, nu a existat o încălcare a articolului 43 din Constituție.

102. În circumstanțele constatate, instanțele de judecată au concluzionat asupra netemeinicii acțiunii depuse de Mahu Octavian.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS ȘI SOLICITĂRILE RECURENTULUI:

103. La 07 februarie 2023, prin intermediul oficiului poștal, Mahu Octavian a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 25 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 24 martie 2021 a Judecătoriai Chișinău, sediul Râșcani, cu emiterea unei hotărâri noi, de admitere integrală a acțiunii.

104. În susținerea recursului, Mahu Octavian a invocat că decizia instanței de apel i-a fost comunicată, prin intermediul oficiului poștal, la 12.01.2023. Cauza a fost examinat în lipsa sa, deși a solicitat instanței de apel amânarea acesteia.

105. Recurentul a menționat că instanțele de judecată nu s-au expus în privința încălcării procedurii, având în vedere că nu i s-a propus o altă funcția similară, dar i-a fost propusă o funcție temporară. Mai mult ca atât, funcția deținută de șef al Oficiului Teritorial Bălți al Cancelariei de Stat, nu a fost lichidată, dar i-a fost schimbat statutul, din funcție publică în funcție de demnitate publică, iar schimbarea statutului funcției, nu constituie temei de eliberare a funcționarului public din aceasta.

106. Cu atât mai mult, în statul de personal al Cancelariei de Stat a Republicii Moldova, se regăsește funcția de șef al Oficiului teritorial Bălți. Or, prin noțiunea de lichidare a funcției publice se înțelege anume lichidarea/dispariția în totalitate a acestei funcții, dar nu modificarea statutului funcției.

107. Faptul că funcția deținută în esență nu a fost lichidată, rezultă și din prevederile Legii nr.63 din 5 iulie 2019 pentru modificarea unor acte legislative (art.12 alin.(3) lit.e) și Hotărârii Guvernului nr.347 din 18.07.2019 cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului (pct.3 sbpct.3), care impun întreprinderea măsurilor necesare în vederea numirii a noilor persoane în funcțiile de șef, șef adjunct al Oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat, împrejurare ce atestă existența în continuare a acestor funcții, circumstanțe importante pentru soluționarea cauzei ramase în afara aprecierii de către instanța de judecată de fond și instanța de apel.

108. Inițial când a fost angajat în funcția de șef al Oficiului teritorial Bălți al Cancelariei de stat în 2016 - HG nr.205 din 24.02.2016, această funcție avea statut de demnitate publică. Mai mult, însăși instanța de judecată a constatat faptul că funcția pe care a deținut-o nu a fost lichidată, ci modificată din funcție publică în funcție de demnitate publică.

109. Cu trimitere la prevederile art.63 alin.(4) din Legea nr.158/20008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, recurentul a notat că funcționarul public de conducere are prioritate la ocuparea unei funcții publice vacante sau temporar vacante de nivel inferior. O astfel de cerință este prevăzută la art.88 alin.(1) lit.c) din Codul muncii.

110. Funcția deținută de către dânsul, la momentul preavizului și la momentul eliberării, era vacantă, în statele de personal a Cancelariei de stat de asemenea erau funcții vacante, fapt confirmat prin înscrisurile prezentate de reprezentantul pârâtului, care nu i-au fost propuse.

111. Contrar prevederilor art.63 alin.(5) din Legea nr.158/2008 și art.88 alin.(3) din Codul muncii, eliberarea dânsului din funcție nu este justificată.

112. La fel, recurentul a menționat că a rămas fără apreciere faptul că potrivit art.36 alin.(1) din Legea cu privire la Guvern, Guvernul adoptă hotărâri, ordonanțe și dispoziții. Conform pct.15 din Anexa nr.1 la Hotărârea Guvernului nr.845 din 18 decembrie 2009 cu privire la oficiile teritoriale ale Cancelariei de Stat, șeful Oficiului este numit în funcție și eliberat din funcție prin hotărâre de Guvern. La caz, însă a fost eliberat din funcție nu prin Hotărâre de Guvern, dar prin Dispoziție a Guvernului.

113. Reieșind din faptul că se face o distincție clară între actele emise de Guvern: hotărâri, ordonanțe și dispoziții, în instant de apel a fost constatat că dânsul a fost eliberat din funcție printr-un act administrativ individual necorespunzător, fiind viciată procedura de eliberare din funcție.

114. De asemenea, recurentul a indicat că atât prima instanță, cât și instanța de apel nu au luat în considerare că pe același obiect, dintre același părți au fost examinate cauze de către Curtea de Apel Chișinău și Curtea Supremă de Justiție. Astfel, prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 23 august 2010, menținută prin decizia din 18.11.2010 a Curții Supreme de Justiție, acțiunea sa împotriva Guvernului RM și Cancelariei de stat privind contestarea actelor administrative, restabilirea în funcție, încasarea salariului, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată, a fost admisă, fiind restabilit în funcție. În deciziile menționate, instanțele de judecată au stabilit că în urma restructurării administrației publice centrale nu a avut loc lichidarea. Prin urmare, instanțele de judecată sau expus deja privitor la faptul că restructurarea administrației publice centrale cu referire la funcțiile publice nu este lichidare.

115. La *04 aprilie 2023*, Guvernul Republicii Moldova a depus referință, solicitând să fie declarat inadmisibil recursul depus de Mahu Octavian, argumentele recursului nu se încadrează în limitele stabilite de

legislație. Motivarea recursului nu conține niciun argument cu privire la încălcarea sau aplicarea eronată a normelor de drept material și/sau de drept procedural.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ:

116. Articolul XI alin.(1) și (3) din Legea nr.246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) statuează că:

„(1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art.IV, V pct. 1–9 și 11–16 și art.VII, care vor intra în vigoare la 1 septembrie 2023. (3) Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.”

117. Din sensul normei de drept enunțate urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

118. În conjunctura enunțată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție la examinarea admisibilității recursului, va aplica prevederile Codului administrativ în redacția în vigoare la data declarării recursului.

119. Articolul 244 alin.(1) din Codul administrativ statuează că:

„(1) Hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.”

120. Articolul 245 alin.(1) și (2) din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare până la modificările operate prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023, în vigoare 01 septembrie 2023) prevede că:

„(1) Recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

(2) Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.”

121. Articolul 195 din Codul administrativ reglementează că:

„Procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.”

122. Articolul 110 din Codul de procedură civilă stipulează că:

„Termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.”

123. Articolul 111 alin.(1) din Codul de procedură civilă prevede că:

„(1) Actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege.”

124. Articolul 113 din Codul de procedură civilă indică că:

„Dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.”

125. Articolul 223 din Codul administrativ reglementează că:

„Hotărârile și alte acte de dispoziție prin care se stabilesc termene, precum și numirea ședințelor și citațiile se notifică participanților la proces conform art.96–114.”

126. Articolul 96 alin.(1) din Codul administrativ prevede că:

„(1) Notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor. Comunicarea prin mijloace electronice are prioritate dacă este adecvată obiectului comunicării și acceptată de participantul la procedură.”

127. Articolul 97 alin.(3) din Codul administrativ menționează că:

„(3) Autoritatea publică poate alege între următoarele forme de notificare: a) notificare prin act de recunoaștere a recepționării; b) notificare prin poștă cu act de notificare; c) notificare prin poștă cu scrisoare recomandată; d) notificare prin poștă electronică sau prin mijloace electronice de comunicație dedicate.”

128. Articolul 110¹ alin.(1) și (5) din Codul administrativ indică că:

„(1) Notificarea prin poșta electronică la adresa electronică a persoanei care urmează a fi notificată se efectuează prin transmiterea înscrisului de notificat în formă de document electronic, cu aplicarea semnăturii electronice de persoana responsabilă din cadrul autorității publice. Notificarea prin poșta electronică se efectuează dacă adresa poștală a fost indicată prealabil de persoana notificată. Notificarea prin poșta electronică este echivalentă cu notificarea de substituie prin introducerea în cutia poștală.

(5) Notificarea prin intermediul sistemelor informaționale dedicate sau al altor mijloace electronice de comunicație care permit confirmarea recepționării notificării este echivalentă cu notificarea prin poștă convențională cu scrisoare recomandată. Confirmarea recepției notificării, emisă în mod automatizat de sistemul informațional sau de alt mijloc electronic de comunicație dedicat, probează notificarea.”

129. Articolul 114 din Codul administrativ prevede că:

„Dacă o notificare a înscrisului, care îndeplinește condițiile de formă, nu poate fi probată sau dacă înscrisul a ajuns cu încălcarea prevederilor obligatorii de notificare, atunci acesta se consideră notificat din momentul în care într-adevăr a ajuns la persoana care urma să fie notificată.”

130. Articolul art.47 alin.(2), (3), (4), (6) din Legea nr.124 din 19 mai 2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere prevede că:

„(2) Documentul electronic se expediază într-un mod ce permite păstrarea și utilizarea acestuia de către destinatar.

(3) În cazul în care semnatarul sau creatorul sigiliului electronic și destinatarul documentului electronic nu au convenit altfel, documentul electronic se consideră expediat dacă: a) este expediat de către semnatar sau creatorul sigiliului electronic ori de către un intermediar în circulația electronică a documentelor, care acționează în numele semnatarului sau al creatorul sigiliului electronic, sau prin sistemul informațional utilizat de către semnatar sau creatorul sigiliului electronic; b) este adresat în mod corespunzător sau este direcționat în sistemul informațional indicat de destinatar; c) este redat într-o formă ce permite prelucrarea acestuia în sistemul

informațional indicat de destinatar; d) intră într-un sistem informațional ce nu este controlat de către semnatar sau de către creatorul sigiliului electronic ori de către intermediarul în circulația electronică a documentelor care expediază documentul electronic în numele semnatarului sau al creatorului sigiliului electronic.

(4) În cazul în care semnatarul și destinatarul documentului electronic nu au convenit altfel, documentul electronic se consideră recepționat de către destinatar dacă acesta: a) intră în sistemul informațional din care destinatarul poate să extragă documentele electronice; b) intră în sistemul informațional indicat de destinatar într-o formă accesibilă pentru utilizare în sistemul respectiv.

(6) Documentul electronic nu se consideră recepționat dacă persoana care l-a recepționat nu este destinatarul preconizat al acestuia.”

131. Articolul 48 alin.(1) și (2) din Legea nr.124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere relevă că:

„(1) Dacă semnatarul sau creatorul sigiliului electronic și destinatarul documentului electronic nu au convenit altfel, momentul expedierii documentului electronic se consideră momentul intrării acestuia în sistemul informațional care nu este controlat de către semnatar sau creatorul sigiliului electronic ori de către intermediarul în circulația electronică a documentelor care expediază documentul electronic în numele semnatarului sau al creatorului sigiliului electronic.

(2) Dacă semnatarul sau creatorul sigiliului electronic și destinatarul documentului electronic nu au convenit altfel, momentul recepționării documentului electronic se consideră momentul intrării acestuia în sistemul informațional indicat de destinatar. În cazul în care destinatarul documentului electronic nu a indicat sistemul informațional respectiv, documentul electronic se consideră recepționat din momentul intrării acestuia în sistemul informațional al destinatarului, iar în cazul în care destinatarul nu dispune de un asemenea sistem – din momentul extragerii de către destinatar a documentului electronic din sistemul informațional prin care a fost transmis.”

132. Articolul 246 alin.(1) și (2) lit.d) din Codul administrativ (în redacția Legii în vigoare până la 01.09.2023) statuează că:

„(1) Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere.

(2) Recursul se declară inadmisibil în special când: **d) recursul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art.245 alin.(1).”**

133. Articolul 47 alin.(1) și (3) din Codul administrativ relevă că:

„(1) Acțiunile procedurale întreprinse de reprezentantul împuternicit se atribuie participantului reprezentat. În măsura în care participantul nu contrazice neîntârziat acțiunile întreprinse de reprezentantul împuternicit, acestea se consideră ca fiind întreprinse de participant.

(3) Culpă reprezentantului împuternicit se atribuie participantului reprezentat.”

134. Articolul 24 alin.(1) din Codul administrativ reglementează că:

„(1) Participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți.”

MOTIVAREA INSTANȚEI DE RECURS:

135. Completul de judecată reține că termenele legale sunt termene prestabilite de către legislator, la caz, de Codul administrativ, reglementate

în mod exhaustiv, conținute și în normele legislației procesual-civile, care nu pot fi modificate prin voința subiecților relațiilor procesuale.

136. Pornind de la prevederile legale precitate supra, termenele procedurale stabilesc regimul optim pentru realizarea justiției, fiind o modalitate de ordonare a realizării acțiunilor procedurale și fortificare a securității raporturilor juridice. Exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, căror li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

137. Din actele cauzei rezultă că la 25 octombrie 2022, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat în ședință publică, dispozitivul deciziei.

138. La **14 noiembrie 2022**, la poșta electronică a reprezentantului recurentului Mahu Octavian, avocata Mariana Caraiman (e-mail: [*****](#)), care se regăsește la materialele dosarului (f.d.157, 178, vol.I), Curtea de Apel Chișinău a notificat dispozitivul deciziei din 25 octombrie 2022, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de expediere a actului judecătoresc anexat la lucrările dosarului (f.d.148, vol.II).

139. Din cele menționate supra, rezultă că termenul de 30 de zile prevăzut la art.245 alin.(1) din Codul administrativ, pentru depunerea recursului a început să curgă, din 15 noiembrie 2022, ziua imediat următoare de la data notificării reprezentantului împuternicit al recurentului Mahu Octavian, avocata Mariana Caraiman, a dispozitivului deciziei instanței de apel, care a expirat la data de *14 decembrie 2022* (miercuri) inclusiv.

140. Totodată, se reține că la 13 ianuarie 2023, lui Mahu Octavian i-a fost notificată copia deciziei integrale (motivate) din 25 octombrie 2022, fapt ce rezultă din avizul poștal de recepție anexat la dosar (f.d.154, vol.II).

141. La *07 februarie 2023*, Octavian Mahu a depus recursul (motivat) împotriva deciziei instanței de apel.

142. Completul de judecată subliniază că notificarea prin poșta electronică este echivalentă cu notificarea de substituție prin introducerea în cutia poștală. Confirmarea expedierii și recepționării documentului către partea interesată prin poșta electronică se atestă prin extrasul eliberat de către operatorul poștei electronice. În mod special, înscrisul dat conține: datele de identificare a poștei electronice a expeditorului și a destinatarului, data calendaristică, anul, ora expedierii, precum și atașamentul cu actul judecătoresc. Cu titlu de excepție, în caz de eroare tehnică sau neexpediere a actului pe poșta electronică, extrasul menționat va cuprinde informații cu privire la aceste inexactități, cu alte cuvinte, expeditorul va primi un mesaj separat de la „*Mail delivery system*” sau extrasul dedus analizei va cuprinde mesajul de la „*Mail delivery system*” conform căruia operatorul poștal va explica cauzele care au stat la baza returnării mesajului către expeditor. De

regulă, acesta este informat că transmiterea mesajului nu a fost posibilă, deoarece adresa nu a fost găsită sau ea nu poate primi e-mailuri.

143. Completul de judecată remarcă că la caz astfel de mențiuni de eroare tehnică la data de *14 noiembrie 2022*, odată cu expedierea a dispozitivului deciziei din 25 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, la poșta electronică a reprezentantului recurentului Mahu Octavian, avocata Mariana Caraiman, lipsesc.

144. Din cele menționate supra rezultă faptul că instanța de apel, folosind cel mai eficient și rapid mijloc de comunicație, cum ar fi poșta electronică, și-a îndeplinit corespunzător obligația pozitivă de notificare a dispozitivului deciziei a instanței de apel, iar termenul de 30 de zile prevăzut la art.245 alin.(1) din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare până la modificările operate prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023, în vigoare din 1 septembrie 2023), pentru prezentarea recursului, a început să curgă din data de *15 noiembrie 2022*, ziua imediat următoare de la data notificării reprezentantului împuternicit al recurentului a dispozitivului deciziei a instanței de apel (14.11.2022), care a expirat în ziua lucrătoare de *14 decembrie 2022 (miercuri) inclusiv*.

145. În pofida celor enunțate, recurentul Octavian Mahu, reprezentat de avocata Mariana Caraiman, nu s-a conformat prevederilor legale și nu au depus recursul în termenul legal prevăzut la art.245 alin.(1) din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare până la modificările operate prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023, în vigoare din 1 septembrie 2023). Or, fiind interesat de soluționarea cauzei în ordine de recurs, recurentul trebuia să întreprindă toate măsurile necesare de a-și proteja dreptul de acces la instanță după cum sugerează și jurisprudența CEDO, prin efectuarea actului de procedură (depunerea recursului inițial) până la expirarea termenului legal prevăzut la art.245 alin.(1) din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare până la modificările din 01.09.2023), odată ce instanța de apel a notificat dispozitivul deciziei încă la data de *14 noiembrie 2022*, la poșta electronică a reprezentantului recurentului.

146. De altfel, recurentul Mahu Octavian, acționând prin avocata Mariana Caraiman, începând cu data de *15 noiembrie 2022 – până la 14 decembrie 2022 inclusiv*, a dispus de suficient timp de a-și valorifica dreptul de a prezenta recursul în interiorul termenului legal prevăzut la art.245 alin.(1) din Codul administrativ.

147. Drept consecință, intervine aplicarea sancțiunii procedurale prevăzută la art.246 alin.(2) lit.d) din Codul administrativ, de declarare a recursului inadmisibil.

148. La acest aspect, Completul de judecată reține că buna-credință prevăzut la art.24 din Codul administrativ, prezumă că partea este obligată să respecte termenele prevăzute de lege, or, termenul de recurs prevăzut la

art.245 alin.(1) din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare până la modificările operate prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023, în vigoare din 01 septembrie 2023), este considerat un termen imperativ, astfel că nerespectarea acestuia atrage ca și consecință după sine decăderea părții din dreptul de a mai exercita această cale de atac.

149. Din cele constatate rezultă că nerespectarea termenului de depunere a recursului se datorează în exclusivitate comportamentului pasiv al recurentului Octavian Mahu, care trebuia să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă, folosindu-se cu bună-credință de drepturile și obligațiile sale procedurale, inclusiv, reprezentantul recurentului să-și verifice poșta electronică la intervale rezonabile de timp pentru a nu omite termenul legal de depunere a recursului. Or, admiterea spre examinare a unui recurs tardiv poate duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art.6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

150. Nu poate fi reținut argumentul recurentului Octavian Mahu precum că decizia instanței de apel i-a fost comunicată, prin intermediul oficiului poștal, la 12.01.2023, deoarece vine în contradicție cu actele cauzei și prevederile legale prevăzute la art.245 alin.(1) din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare până al 01.09.2023), precum și nici nu a prezentat probe incontestabile ce ar indica aflarea sa într-o veritabilă imposibilitate de a efectua actul de procedură (depunerea recursului) în interiorul termenului legal prevăzut la art.245 alin.(1) din Codul administrativ, luând în considerare a cel fapt că instanța de apel a respectat procedura de notificare a actului judecătoresc părților la proces în strictă conformitate cu prevederile legale.

151. Din cele constatate rezultă că, culpa nedepunerii recursului în interiorul termenului legal, se datorează în exclusivitate comportamentului pasiv al recurentului și al reprezentantului acesteia, care trebuiau să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă, folosindu-se cu bună-credință de drepturile și obligațiile sale procedurale. Or, admiterea spre examinare a unui recurs tardiv poate duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art.6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

152. Imperioase speței sunt și dezideratele statuate de CtEDO în cauza *Ponomaryov vs Ucraina*, conform cărora, deși, în speță nu este vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces după un interval considerabil de timp prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen după o perioadă îndelungată și pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar

cu o cale extraordinară de atac. În acest caz Înalta Curte a reiterat că, ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție.

153. În atare circumstanțe, soluția de declarare a recursului depus de Mahu Octavian drept inadmisibil în temeiul art.246 alin.(2) lit.d) din Codul administrativ, (în redacția legii până la modificările intrate în vigoare din 01.09.2023), și anume „*recursul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art.245 alin.(1) din Codul administrativ*”, este compatibilă cu respectarea prevederilor Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea recursului ar leza principiul securității raporturilor juridice.

154. În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a declara recursul depus de Mahu Octavian, ca inadmisibil.

155. În conformitate cu art.230 și art.246 alin.(1) și (2) lit.d) din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare până la modificările operate prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023, în vigoare 01 septembrie 2023),

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI:

Declară inadmisibil recursul depus de Mahu Octavian.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Gheorghe Stratulat